

دانشکده هنر و معماری

رساله دکتری رشته: معماری

تبیین روش‌های باززنده سازی باغ های ایرانی به عنوان منظر فرهنگی

نینا الماسی فر

استاد راهنما:

دکتر مجتبی انصاری

استاد مشاور (اول):

دکتر محمدرضا بمانیان

استاد مشاور (دوم):

دکتر محمدجواد مهدوی نژاد

خرداد 1393

بسمه تعالی

تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله دکتری

بدینوسیله گواهی می شود خانم **نینا الماسی فر** در تاریخ **۹۳/۳/۲۰** از رساله دکتری **۱۸ واحدی خود با عنوان « تبیین روش های باززنده سازی باغ های ایرانی به عنوان منظر فرهنگی »** دفاع کرده است. اعضای هیات داوران نسخه نهایی این رساله را از نظر فرم و محتوا بررسی کرده و پذیرش آنرا برای دریافت درجه دکتری تخصصی (Ph.D) تایید می نمایند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنما	دکتر مجتبی انصاری	دانشیار	
۲- استاد مشاور (اول)	دکتر محمد رضا بمانیان	استاد	
۳- استاد مشاور (دوم)	دکتر محمد جواد مهدوی نژاد	استادیار	
۴- استاد ناظر (داخلی)	دکتر حسنعلی پورمند	استادیار	
۵- استاد ناظر (داخلی)	دکتر مهدی حقیقت بین	استادیار	
۶- استاد ناظر (خارجی)	دکتر احمد میرزا کوچک خوشنویس	دانشیار	
۷- استاد ناظر (خارجی)	دکتر سیدغلامرضا اسلامی	دانشیار	
۸- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی	دکتر حسنعلی پورمند	استادیار	

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (الثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب **نینا الماسی فر** دانشجوی رشته **معماری** ورودی سال تحصیلی **۸۹** مقطع **دکتری** دانشکده **هنر** متعهد می شوم کلیه نکات مندرج در آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضا:

تاریخ: خرداد ۱۳۹۳

۲۰، ۴، ۹۳

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/رساله دکتری نگارنده در رشته **معماری** است که در سال **۱۳۹۳** در دانشکده **هنر** دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای **دکتر مجتبی انصاری**، مشاوره **اول جناب آقای دکتر محمدرضا بمانیان** و مشاوره

دوم جناب آقای دکتر محمدجواد مهدوی نژاد از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده رابه عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأديه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب **نینا الماسی فر** دانشجوی رشته **معماری** مقطع **دکتری** تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: **نینا الماسی فر**

تاریخ و امضا:

فروردین ۹۳، ۲۰

تقدیم به خانواده عزیزم،

پدر و مادر، برادر و خواهر عزیزم، امروز بعد از گذشت سال‌ها، نتیجه تلاش‌های خود را در سایه کمک و یاری شما دریافت می‌نمایم، می‌دانم که چه پستی و بلندی‌هایی را همراه من طی نمودید و صبورانه با دست نوازش و تشویق مستمر به ادامه راه و اخذ مراتب علمی بنده اسرار ورزیدید. اگر امروز و اینجا بر بالای قله پیروزی یکی از اهداف زندگی‌ام با درفش فتح در دست و فاخر ایستاده‌ام، همه آنچه دارم را مدیون شما هستم.

این رساله را تقدیم به خانواده و عزیزانی می‌نمایم که مرا در نیل به این مرتبه علمی همواره یاری و تشویق نموده‌اند، به ویژه مرحوم بزرگوار جناب آقای دکتر حسن زرینه، روحشان شاد و یادشان گرامی باد.

تقدیر و سپاسگزاری

سپاس خدای را که جهان را چنانکه باید از نیستی به هستی آورد و آن را بدان گونه که شاید آغاز کرد؛ خداوندی که سخن سرایان قادر نیستند وصفش بنمایند و اندیشه‌های ژرف، به گوهر تابناکش پی نمیبند و ره نمی‌سپارند. اکنون که فرصت برای اندوختن علم در این مقطع به پایان رسیده بر خود لازم می‌دانم از تمام کسانی که مرا در به انجام رسانیدن این پژوهش یاری نمودند، تشکر نمایم. بر خود لازم می‌دانم که از زحمات و راهنماییهای ارزشمند و راهبردی استاد راهنمای گرامیم **جناب آقای دکتر مجتبی انصاری**، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از **جناب آقای دکتر محمدرضا بمانیان و جناب آقای دکتر محمد جواد مهدوی نژاد** که با ارائه مشاوره گرانبقدر، اینجانب را مورد لطف سخاوتمندانه خود قرار دادند، سپاسگزاری می‌نمایم؛ راهنماییهای جناب آقایان دکتر پورمند، دکتر حقیقت بین، دکتر خوشنویس و دکتر اسلامی که زحمت داوری این پایان نامه را کشیده‌اند نیز ستودنی است. در نهایت از خانواده عزیز و دوستان مهربانم که هر یک به طریقی در پیشبرد انجام این پژوهش من را یاری نموده‌اند، تشکر می‌نمایم.

نینا الماسی‌فر

خرداد 1393

چکیده

حفاظت و باززنده سازی مناظر فرهنگی، روند منسجم و منظمی در راستای احیاء و حفاظت از هویت فرهنگی و طبیعی یک مجموعه تاریخی است که تداوم و بازشناسی آن، درک و شناخت ارزش‌های یک سرزمین را تعالی می‌بخشد. مناظر تاریخی به جا مانده از گذشته هر سرزمین، نماد و سمبلی از هویت فرهنگی و تمدن غنی اجداد آن محسوب می‌گردد که هر آینه به زندگی امروز قوم و ملتش معنا می‌بخشد و موجبات تفاخر و عزت آن را فراهم می‌سازد. بدین سبب، هر کوششی در راستای بازنمایی و حفظ آن، در اصل کمکی به بقای فرهنگ و سنت‌های کهن یک سرزمین است. باغ ایرانی نیز از این امر مستثنی نمی‌باشد، چرا که نمود عالی تکنیک‌های منظرسازی، معماری و آبیاری و نمود باور و معماری مقدس زمان، جلوه‌ای خاص به این منظر فرهنگی بخشیده و آن را از سایر نمونه‌های موجود در جهان متفاوت ساخته است. از این رو باغ ایرانی به واسطه ارزش جهانی و جایگاه تاریخی چند هزار ساله خود که مورد الهام باغسازی شرق و غرب در دوره‌های متمادی منظرسازی بشر بوده، نیاز به حفاظت و بازنمایی بیشتری دارد، چرا که این بافتهای پویا و زنده میراث ملی چندبست که به واسطه رشد بی‌رویه شهرها و عدم تعریف حرایم مرمتی و حفاظتی در معرض تخریب و نابودی قرار گرفته‌اند. هر روز دامنه حضور آن‌ها تنگتر و اهمیت زیست محیطی آن‌ها (به عنوان پالاینده‌های کهن ایرانی در دنیای آلوده امروز) کم رنگتر می‌شود.

هدف این رساله، بازشناسی اساس شکل‌گیری باغ ایرانی در قالب کلیتی واحد با تأکید بر مولفه‌های فرهنگی، با روندی از کل‌نگر به جزءنگر (و برعکس) - به منظور حفظ هویت و هماهنگی تک‌تک عناصر باغ با یکدیگر - می‌باشد تا در نهایت پایه‌ای جهت تدوین روش‌های شناخت، حفاظت و باززنده سازی منظر فرهنگی باغ ایرانی قرار گیرد. این روش‌ها مجموعه‌ای از راهکارهای کاربردی در حوزه مرمت و باززنده سازی میراث هستند که طبق الگوی سیستماتیک تعریف و دسته‌بندی گشته‌اند. مهم‌ترین بخش رساله تهیه برنامه منظم و تعیین حدود مطالعات میدانی و استخراج مشکلات و بحران‌ها و کاستی‌های موجود در باغ‌های تاریخی ایران است که در تهیه برنامه حفاظتی نقش حیاتی ایفا می‌نماید.

بدین منظور در حوزه ادبیات نظری و پیشینه از شیوه تاریخی و توصیفی - تحلیلی با الگوی جمع‌آوری اطلاعات به شیوه کتابخانه‌ای و میدانی از طریق مشاهده (رولوه نمودن، تهیه عکس) بهره‌گیری شده و در نهایت تحلیل اطلاعات به صورت توصیفی - کیفی و کمی صورت گرفته است.

نتایج به دست آمده به تبیین روش مدیریت حفاظت و باززنده سازی باغ ایرانی بر پایه مستندات مستخرج از بازشناسی مولفه‌های فرهنگی آن منتهی گشته است. مطابق با این سیستم مدیریتی می‌توان حدود فعالیت‌ها و روند و سلسله مراتب انجام گروه‌های فرآیند "شناخت"، "ارزش‌گذاری"، "ثبت" (تحت عنوان منشور پروژه)، و "حفاظت و باززنده سازی" منظر فرهنگی باغ ایرانی را به شکلی جامع، مانع و پایا، مطابق با اصول حفاظت ایکوموس تعیین نمود.

کلمات کلیدی: تبیین روش، حفاظت، باززنده سازی، منظر فرهنگی، باغ‌های ایرانی، شیوه مدیریت سیستماتیک PMBOK

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ز	فهرست جداول
ز	فهرست نمودارها
ی	فهرست تصاویر
1	مقدمه و کلیات پژوهش
1	مقدمه
1	تعریف موضوع (طرح مسئله)
2	پیشینه تحقیق
2	ضرورت موضوع
3	هدف
3	سوالات طرح
3	فرضیات
5	مراحل انجام رساله
7	روش تحقیق
6	فصل اول : قوانین و معیارهای حفاظت و باززنده سازی مناظر فرهنگی
9	1-1- روند انجام فصل 1
10	1-1-1- مقدمه‌ای بر شناخت و ثبت مناظر فرهنگی در ایکوموس
10	1-2- مفهوم منظر و منظر فرهنگی
11	1-2-1- انواع مناظر فرهنگی
13	1-3- مولفه های فرهنگی
13	1-3-1- مفهوم مولفه های فرهنگی
13	1-3-1-1- ارزش زیبایی شناختی
13	1-3-1-2- ارزش تاریخی
13	1-3-1-3- ارزش علمی
14	1-3-1-4- ارزش اجتماعی‌ارایی‌ها و مستندات سازمان میراث فرهنگی
14	1-3-2- تعیین و ثبت مولفه های فرهنگی
14	1-3-2-1- مقدمه
14	1-3-2-2- جمع آوری اطلاعات
15	1-3-2-3- شناسایی و ارزیابی مولفه های فرهنگی
15	1-4- باغ ایرانی به عنوان منظر فرهنگی
15	1-4-1- خلاصه‌ای بر ثبیت باغ ایرانی در ایکوموس

172-4-1- مفهوم باغ ایرانی (ثبیتات ایکوموس).....
183-4-1- معیارهای ثبت شده برای باغ ایرانی در ایکوموس.....
184-4-1- عوامل تأثیر گذار بر دارایی‌های موجود.....
185-4-1- نگهداری، حفاظت و مدیریت.....
191-5-4-1- محدوده دارایی‌های فرهنگی و حرایم حفاظتی.....
192-5-4-1- مالکیت.....
203-5-4-1- مراقبت و نگهداری.....
206-4-1- تأثیر اقدامات حفاظتی.....
201-6-4-1- حفاظت.....
212-6-4-1- اقدامات حفاظتی موجود در باغ‌ها.....
213-6-4-1- تداوم حیات یک اثر تاریخی.....
214-6-4-1- میزان تأثیر فعالیت‌های حفاظتی.....
217-4-1- مدیریت مناظر فرهنگی (ساختار و روند مدیریت).....
211-7-4-1- سیستم مدیریت سنتی.....
212-7-4-1- مقابله با بحران ریسک.....
223-7-4-1- بهره‌گیری از جوامع محلی.....
224-7-4-1- منابع، از آموزش گرفته تا مهارت‌های مختلف.....
225-7-4-1- تأثیر برنامه مدیریتی موجود.....
226-7-4-1- نظارت.....
238-4-1- پیشنهادات ایکوموس.....
245-1- دارایی‌ها و مستندات سازمان.....
241-5-1- اصول حفاظت از مناظر فرهنگی.....
282-5-1- وندالیسم در آثار تاریخی.....
303-5-1- مشکلات و ضربه‌های توریسم بر آثار تاریخی.....
311-3-5-1- تأثیرات رایج استفاده کاربران از آثار تاریخی.....
322-3-5-1- مفاهیم و توصیه‌ها.....
333-3-5-1- منافع و چالش‌های حضور عمومی افراد در فضاها تاریخی.....
364-3-5-1- فاکتورهای و راهکارهای افزایش میزان توریسم و ارتباطات.....
375-3-5-1- فعالیت‌های پیشنهادی.....
414-5-1- منشور بین المللی توریسم فرهنگی.....
415-5-1- سیستم مدیریتی منشور بورا.....
421-5-5-1- روش کار در منشور بورا.....
422-5-5-1- دستورالعمل‌های منشور بورا: سیاست‌گذاری حفاظت.....
421-2-5-5-1- مقدمه.....
432-2-5-5-1- محدوده سیستم حفاظتی.....
433-5-5-1- مدیریت.....
431-3-5-5-1- کنترل مداخله فیزیکی در کالبد مکان.....
432-3-5-5-1- فشار، اضطراب و محدودیت‌های موجود در پژوهش.....

43 1-5-5-3-3- توسعه‌های آتی.....
44 1-5-5-3-4- کنترل و تأیید.....
45 1-6- نتیجه گیری.....
46 فصل دوم : بازشناسی باغ ایرانی
47 2-1- روند انجام فصل 2.....
47 2-1-1- مقدمه‌ای بر بازشناسی باغ ایرانی.....
48 2-2- نظام معنایی در باغ ایرانی.....
51 2-3- خطوط اولیه ذهن انسان ایرانی در خلق باغ‌ها.....
51 2-3-1- اقشار جامعه.....
53 2-3-2- نیاز و اهداف خلق باغ (علت‌های فاعلی و غایی).....
56 2-4- اثبات فرضیه.....
57 2-4-1- مقدمه‌ای بر روش کار (اثبات از طریق استقراء).....
59 2-5- نظریه اکولوژیکیا بوم‌شناختی ادراک.....
61 2-5-1- نظریه بوم شناختی ادراک در باغ ایرانی.....
64 2-6- تحلیل و وزن‌دهی ماتریس الزمات به پایه مطالعات میدانی به شیوه AHP.....
66 2-6-1- محاسبات وزن‌های نسبی.....
67 2-6-2- ادغام وزن‌های نسبی.....
68 2-7- نتیجه گیری.....
70 فصل سوم : تبیین روش مدیریت حفاظت مناظر فرهنگی
71 3-1- روند انجام فصل سوم.....
72 3-1-1- مقدمه.....
74 3-1-2- پیشینه مدیریت در مناظر فرهنگی.....
75 3-2- مدیریت پروژه.....
75 3-2-1- چرخه عمر پروژه.....
76 3-2-2- فازهای پروژه.....
77 3-2-3- ناظر پروژه در چرخه عمر.....
77 3-2-4- روابط فاز به فاز.....
78 3-2-5- ذینفعان.....
79 3-2-5-1- مشتریانیا کاربران.....
79 3-2-5-2- حامی.....
79 3-2-5-3- مدیران پروژه.....
79 3-2-5-5- تیم نظارت.....
79 3-2-5-6- تیم ارتباطات.....
79 3-2-5-7- تیم اجراییا عملیاتی.....
80 3-3- فرآیندهای مدیریت پروژه.....

82نتیجه‌گیری	4-3
83مدیریت‌یکپارچگی	5-3
83تهیه منشور پروژه	1-5-3
83تهیه برنامه مدیریت پروژه	2-5-3
84هدایت و مدیریت اجرای پروژه	3-5-3
84نظارت و کنترل کارهای پروژه	4-5-3
84کنترل تغییریکپارچه	5-5-3
85خاتمه پروژه یا فاز	6-5-3
86مدیریت محدوده پروژه	6-3
88مدیریت زمان پروژه	7-3
90مدیریت هزینه پروژه	8-3
90واحدهای سنجش	1-8-3
91ارتباطات بین گروه‌های ذینفعان	2-8-3
91قوانین سنجش عملکرد	3-8-3
92مدیریت کیفیت پروژه	9-3
94مدیریت منابع انسانی پروژه	10-3
96مدیریت ارتباطات پروژه	11-3
97مدیریت ریسک پروژه	12-3
99مدیریت تدارکات پروژه	13-3
102نتیجه‌گیری	14-3

فصل چهارم: نمونه‌های موردی حفاظت و باززنده سازی شده توسط سازمان ایکوموس

103	
104روند انجام کار	1-4
105برنامه حفاظت از باغ‌های تاریخی شالیمار در لاهور	2-4
105مقدمه	1-2-4
106اهداف اصلی حفاظت از باغ تاریخی شالیمار	2-2-4
106برنامه حفاظتی	3-2-4
110برنامه حفاظت از باغ تاریخی تاج محل در آگرا	3-4
110مقدمه	1-3-4
111اهداف اصلی حفاظت از باغ تاریخی تاج محل	2-3-4
111حیاط دروازه فاتح آباد (دروازه شرقی)	1-2-3-4
111حیاط دروازه فاتح پوری (دروازه غربی)	2-2-3-4
112طراحی و توسعه فضاهای توریستی	3-2-3-4
112بازسازی چهار باغ	4-2-3-4
113برنامه حفاظتی	3-3-4
115برنامه حفاظت از باغ تاریخی الحمرا گرانا در اسپانیا	4-4
115مقدمه	1-4-4

116 2-4-4- اهداف اصلی حفاظت از باغ تاریخی تاج محل.....
118 3-4-4- برنامه حفاظتی.....
120 5-4- نتیجه گیری.....
122	فصل پنجم: تبیین روش حفاظت و باززنده سازی باغ ایرانی به عنوان منظر فرهنگی.....
123 1-5- روند انجام فصل پنجم.....
124 1-1-5- مقدمه‌ای برمدیریت حفاظت مناظر فرهنگی.....
125 2-5- تهیه منشور پروژه (مرحله 1).....
125 3-5- شناسایی ذینفعان (مرحله 2).....
129 4-5- جمع‌آوری الزامات و تعریف محدوده توسط شکست کار WBS (مرحله 3 و 4).....
135 5-5- تأیید و کنترل محدوده.....
136 6-5- خاتمه پروژه یا فاز.....
137 نتیجه گیری.....
139 فهرست منابع و مأخذ.....
145 پیوست ها.....
185 واژه نامه.....
191 چکیده انگلیسی.....

فهرست جداول

صفحه	عنوان
10	جدول 1-1: تقسیم بندی گروه های قاره ای در لیست میراث جهانی و آثار ثبت شده در هر یک.....
12	جدول 2-1: مناظر فرهنگی ثبت شده و معیارهای انتخاب.....
26	جدول 3-1: خلاصه ای از دستورالعمل های منشور فلورانس.....
27	جدول 4-1: خلاصه اصول حفاظت مناظر تاریخی توسط پی.اچ. چایلدهود.....
28	جدول 5-1: خلاصه اصول حفاظت مناظر تاریخی توسط سیاست بنگاه پارکهای کانادایی.....
28	جدول 6-1: خلاصه اصول حفاظت مناظر تاریخی توسط دستورالعمل های احیاء مناظر تاریخی بنگاه پارک ملی ایالات متحده.....
29
51	جدول 1-2: نمایش متغیرهای دخیل در خلق هنر و معماری و منظر.....
52	جدول 2-2: نظریه های انسانشناسی.....
57	جدول 3-2: پاسخ به الزامات و نمود صوری باغ.....
60	جدول 4-2: بازشناسی و بازخوانی باغ ایرانی.....
64	جدول 5-2: بررسی نیازها و نمود الزامات، تمایلات و علایق در باغ ایرانی.....
65	جدول 6-2: جدول الزامات و نیازها.....
66	جدول 7-2: وزن دهی معیارهای و الزامات شکل گیری باغ ایرانی بر اساس نظر شناساگرها.....
68	جدول 8-2: وزن های نهایی به دست آمده از شیوه AHP.....
73	جدول 1-3: مراحل مختلف مدیریت پروژه.....
82	جدول 2-3: نقشه گروه های فرآیندی و حوزه های دانش مدیریت پروژه.....
85	جدول 3-3: مدیریت یکپارچگی پروژه.....
87	جدول 4-3: مدیریت محدوده پروژه.....
89	جدول 5-3: مدیریت زمان پروژه.....
91	جدول 6-3: مدیریت هزینه پروژه.....
93	جدول 7-3: گروه های فرآیندی کیفیت.....
95	جدول 8-3: مدیریت منابع انسانی پروژه.....
96	جدول 9-3: مدیریت ارتباطات پروژه.....
98	جدول 10-3: مدیریت ریسک پروژه.....
100	جدول 11-3: مدیریت تدارکات پروژه.....
109	جدول 1-4: فعالیتهای انجام شده طی روند حفاظت و باززنده سازی باغ شالمار.....
114	جدول 2-4: فعالیتهای انجام شده طی روند حفاظت و باززنده سازی باغ تاج محل.....
120	جدول 3-4: فعالیتهای انجام شده طی روند حفاظت و باززنده سازی باغ الحمراء.....

فهرست نمودارها

9	نمودار 1- الف: روند انجام فصل اول.....
24	نمودار 1-1: روند تهیه برنامه منشور و برنامه حفاظتی باغ های ایرانی.....
25	نمودار 2-1: روند تهیه منشور بر پایه دارایی های سازمان و تعریف برنامه مدیریتی.....
30	نمودار 1-3: عواملی که برای یک منظر فرهنگی می تواند تهدید ایجاد نماید.....
31	نمودار 4-1: ذینفعان دخیل و مرتبط با حفاظت یک منظر فرهنگی.....

38	نمودار 1-5: روند مدیریت توریسم در مناظر فرهنگی بر پایه مقاله اول از مجموعه مقالات حفاظت از میراث جهانی.....
45	نمودار 1-6: روند اجرایی و مدیریت مناظر فرهنگی منشور بورا.....
46	نمودار 1-7: روند تهیه برنامه منشور و برنامه حفاظتی باغ های ایرانی.....
48	نمودار 2-الف : روند انجام فصل 1 و تعریف متغیرهای لازم.....
	نمودار 2-1 : نمودهای فرهنگ در جوامع مختلف که بر ساختار مادی آن اثر می گذارد و نسبت به دیگر ملت ها متفاوت می سازد.....
49
50	نمودار 2-2: شناسایی علت ها و متغیرهای معماری.....
53	نمودار 2-3: اقشار و طبقات جوامع مختلف
55	نمودار 2-4: نیاز شکل گیری باغ و پاسخی که باغ به انسان میدهد.....
56	نمودار 2-5: کلیت شکل گیری باغ
58	نمودار 2-6: روند انجام مراحل اثبات فرضیه و انتخاب روش کار.....
59	نمودار 2-7: رویکردهای بازشناسی باغهای ایرانی.....
61	نمودار 2-8: مدل بوم شناختی ادراک محیط.....
62	نمودار 2-9: نظام تمرکز حواس به عنوان یکی از نظام های معماری باغ ایرانی.....
63	نمودار 2-10: روند ادراک بیننده در باغ ایرانی بر پایه نظریه اکولوژیک.....
67	نمودار 2-11: نمودار وزندهی الزامات بر اساس دیدگاه شناساگرها.....
69	نمودار 2-12: نظرات تفکیک شده جهت سنجش و تشکیل ماتریسهای AHP.....
71	نمودار 3-الف: نمودار روند کار در فصل 3
73	نمودار 3-1: اهمیت مدیریت محدوده در کنترل زمان، هزینه و کیفیت.....
76	نمودار 3-2: روند پروژه و سطوح هزینه و ذینفعان.....
77	نمودار 3-3: روند انجام فرآیندهای اصلی در یک فاز
78	نمودار 3-4: ارتباط بین ذینفعان و پروژه.....
81	نمودار 3-5: گروه های فرآیندی پروژه.....
86	نمودار 3-6: گروه های فرآیندی مدیریتیکپارچگی.....
88	نمودار 3-7: گروه های فرآیندی مدیریت محدوده.....
90	نمودار 3-8: گروه های فرآیندی مدیریت زمان.....
92	نمودار 3-9: گروه های فرآیندی هزینه زمان.....
94	نمودار 3-10: گروه های فرآیندی کیفیت.....
95	نمودار 3-11: گروه های فرآیندی منابع انسانی.....
97	نمودار 3-12: گروه های فرآیندی ارتباطات.....
99	نمودار 3-13: گروه های فرآیندی مدیریت ریسک.....
101	نمودار 3-14: گروه های فرآیندی مدیریت تدارکات.....
102	نمودار 3-15: روند سلسله مراتب عملیات گروههای فرآیندی مدیریت پروژه.....
104	نمودار 4-الف: نمودار مربوط به روند اجرای فصل 4.....
108	نمودار 4-1: مراحل انجام برنامه حفاظت باغ تاریخی شالیمار لاهور.....
113	نمودار 4-2: برنامه مدیریت حفاظت باغ تاج محل.....
119	نمودار 4-3: برنامه مدیریت حفاظت باغ الحمبرا.....
121	نمودار 4-4: نتیجه گیری از مطالعات نمونه های مورد تحت عنوان سیستم مدیریتی مناظر فرهنگی.....

125	نمودار 5-1: تهیه منشور مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی مدیریتی موسسه PMI.....
126	نمودار 5-2: شناسایی ذینفعان مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی مدیریتی موسسه PMI.....
	نمودار 5-3: نمودار ذینفعان درون سازمانی مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی مدیریتی
127	موسسه PMI.....
	نمودار 5-4: نمودار ذینفعان برون سازمانی مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی مدیریتی
128	موسسه PMI.....
	نمودار 5-5: نمودار اولیه تریف ورودی الزامات مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی مدیریتی
129	موسسه PMI.....
	نمودار 5-6: نمودار الزامات ذینفعان (بازدیدکنندگان) مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی
130	مدیریتی موسسه PMI.....
	نمودار 5-7: نمودار WBS توسعه پایدار مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی مدیریتی موسسه
131	PMI.....
	نمودار 5-8: کلیت مطالعات بستری و برنامه مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی موسسه
132	ایکوموس.....
133	نمودار 5-9: نمودار شکست کار در مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی موسسه ایکوموس.....
	نمودار 5-10: نمودار شاخصه‌های ریسک‌زا در مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی موسسه
134	ایکوموس.....
	نمودار 5-11: نمودار برنامه‌ریزی در مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی موسسه ایکوموس و
134	مدیریت PMI.....
	نمودار 5-12: تأیید و کنترل محدوده فعالیت‌های انجام شده در مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق
136	الگوی موسسه ایکوموس و مدیریت PMI.....
	نمودار 5-13: اختتام پروژه مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق الگوی موسسه ایکوموس و
136	مدیریت PMI.....
	نمودار 5-14: نمودار برنامه‌ریزی و متغیرهای تعریف شده در مدیریت حفاظتی و باززنده سازی مناظر فرهنگی طبق
138	الگوی موسسه ایکوموس و مدیریت PMI.....

فهرست تصاویر

65	تصویر 2-1: باغ شازده در ماهان.....
65	تصویر 2-2: باغ فین در کاشان.....
65	تصویر 2-3: باغ دولت آباد در یزد.....
65	تصویر 2-4: باغ چهلستون در اصفهان.....
105	تصویر 4-1: نمایی از تراس میانی باغ شالیمار و پلان آن.....
106	تصویر 4-2: نمونه‌ای از عدم کنترل دولت در حفظ حریم‌های حفاظتی باغ شالیمار لاهور.....
106	تصویر 4-3: نمونه‌ای از تخریب‌های ناشی از عدم حفاظت و کنترل رطوبت باغ شالیمار لاهور.....
110	تصویر 4-4: نمایی از آرامگاه نورجهان در تاج محل آگرا.....
110	تصویر 4-5: پلان مجموعه تاج محل.....
	تصویر 4-6: احیاء شیوه تهیه خاک رس و آسیاب سنگ و تهیه کتیبه و نقوش بر روی سنگ‌های ماسه ای - مرمت بخش
112	هایی از نمای اصلی و کف ایوان اصلی.....
115	تصویر 4-7: نمایی از باغ ویلای الحمراء.....

- 115 تصویر 4-8: پلان مجموعه الحمرا.....
- 116 تصویر 4-9: نمایی از حیاط شیرها و حیاط مورد سبز (از راست به چپ).....
- 117 تصویر 4-10: نمایش شیوه های لمس در فضاهای تاریخی الحمرا.....
- 117 تصویر 4-11: نمایش دوره ها در فضاهای تاریخی الحمرا.....
- 118 تصویر 4-12: نمایش دوره های آموزشی در فضاهای تاریخی الحمرا.....

مقدمه و کلیات پژوهش

مقدمه

باغ ایرانی، بستر پویایی از بهره‌گیری هوشمندانه طراح و باغبان ایرانی از طبیعت در حد کمال خود می‌باشد. ترکیبی از تسلط هندسه در کلیت نظام کاشت، معماری و آبیاری با اجزاء بکر و دست نخورده‌ای همچون گیاه، آب، خاک، نور و باد که تمام حواس پنجگانه بیننده را در ادراک زیبایی چهار فصل آن درگیر می‌سازد (از لامسه گرفته، تا بینایی، شنوایی، بویایی و حتی چشایی در دریافت هر چه بهتر این پیام‌ها از محیط باغ دخیل می‌باشند) تصور این مطلب که باغ بدون صدای پرندگان، آب، باد در لای شاخه‌ها و موسیقی درباری گذشته تنها تصویری بی‌جان از طبیعت خواهد بود، انسان را بر این می‌دارد تا با مطالعه تأثیر روانشناسانه نیازهای انسان، به دنبال جستجوی علت شکل‌گیری و هدف سازنده آن زمان در خلق چنین باغی به دریافت ناخودآگاه انسان از پس زمین‌آنچه می‌بیند و درک می‌کند نایل آید.

تعریف مسئله

از باززنده‌سازی و احیا در طرح‌ریزی مرمت به معنای استفاده مناسب از بناها و سایت‌های تاریخی به عنوان بهترین گزینه برای حفاظت از آن‌ها یاد می‌گردد، که به طور طبیعی همواره با تغییرات اصولی در اثر موجود همراه می‌باشد (مرادی و همکاران، 1387، ص 86). بر پایه این تعریف، از طریق نمایش فرهنگ‌های کهن به نسل‌های جدید، می‌توان آن‌ها را در بازشناسی گذشته سرزمینشان یاری رساند. به علاوه این مناظر واحدهای اکولوژیک یک قلمرو را تشکیل می‌دهند که سبب هویت بخشی به ساختار اکوسیستم‌های منطقه گشته و گونه شناسی گیاهی، نظام کاشت، نظام ساخت و ... را به شکلی بوم آورد مشخص می‌سازند (حقیقت بین، انصاری و پورجعفر، 1386). منظر فرهنگی باغ ایرانی نیز از این مفهوم مبرا نیست، هویت فرهنگی و اکولوژیکی این منظر، علاوه بر تداوم فرهنگ باغسازی کهن ایران که امروز تحت عنوان «کهن‌الگو» در زمره آثار تاریخی ایکوموس ثبت گردیده، عاملی بهینه جهت بهبود کیفیت «بصری»، «زیبایی» و «کاهش آلودگی‌های محیطی» است. با توجه به چنین نقش پر اهمیتی که این مناظر در هویت بخشی به جامعه ایرانی دارند، هر روز بر میزان تخریب آنها افزوده یا از تعدادشان کاسته می‌شود. این حوادث برخی ناشی از اشتباه در مرحله نخست باززنده‌سازی یعنی نوع شناخت و تحلیل تاریخی اسناد موجود بوده و یا در مراحل بعدی «حفاظت»، «نگهداری» و «بازسازی» صورت پذیرفته است. در کل تمام این عوامل ناشی از عدم شناخت و تعریف صحیح در مدیریت و باززنده‌سازی مناظر فرهنگی در ایران می‌باشد. به علاوه به نظر می‌رسد، تمام قوانین موجود در زمینه باززنده‌سازی آثار تاریخی ایران بیشتر بر پایه ابعاد کالبدی اثر شکل گرفته (که تنها وجوه شناختی ظاهری را در برمی‌گیرد، نه رویکرد باززنده‌سازی مشتمل بر ابعاد مادی و معنایی باغ)، حال آنکه باغ ایرانی کلیتی است که تمام اجزاء آن در هماهنگی کامل با یکدیگر و همزمان خلق گردیده‌اند و نگاه تک‌ساحتی (دو ساحتی: مادی و معنایی) در تداوم آن کافی نخواهد بود. نکته مهمی که در این میان وجود دارد، نادیده انگاشته شدن بنیان فرهنگی و فکر و باورهای این مناظر که باززنده نشده و در احیاء مجدد اعمال نمی‌گردد که باز نتیجه کاستی‌های موجود در ضوابط تعریف شده است.

به عنوان مثال به سبب تعریف نشدن حیطه‌های مرمتی درون شهری برای باغ‌های تاریخی اصفهان، روزبه روز از ابعاد آن‌ها کاسته می‌شود و یا به سبب احداث فضاهای نامربوط با هویت تاریخی بافت اطرافشان، ارزش بصری و تاریخی خود را از دست می‌دهند (نمونه: موزه حیات وحش در عمارت تیموری و مجسمه‌های حیوانات ژوراسیک رنگارنگ در مقابل ورودی باغ چهلستون است) و یا در شهری همچون یزد به سبب توسعه بی‌رویه شهر، بخشی از باغ قربانی ساخت و ساز می‌گردد (نمونه باغ دولت آباد یزد، که بخشی از باغ بهشت آیین در محدوده خیابان قرار گرفته و از میان رفته است).

این نکات دغدغه‌هایی هستند که پیوسته ذهن انسان را به سمت تلاش جهت حفظ و احیاء این مناظر تاریخی مهم سوق می‌دهند.

پیشینه تحقیق

بر اساس وجوه تاریخی، «حفاظت و باززنده‌سازی» دربرگیرنده کلیه فعالیت‌هایی است که در نهایت به بقاء و معرفی هرچه بهتر تمدن و فرهنگ گذشته یک سرزمین منجر می‌شود. این فعالیت‌ها شامل بررسی و مطالعه روند تاریخی و کلیه حوادث و ویژگی‌های است که یک

سایت را در بستر سرزمین نسبت به فضاهای دیگر متمایز می‌سازد. انتخاب بهترین نمونه‌ها و نکات کلیدی در طی روند مطالعه، می‌تواند منجر به یک تصمیم‌گیری بهینه در راستای مدیریت طرح بازنمایی و حفظ هویت فرهنگی سایت مورد نظر شود (بمانیان، پوریوسف زاده، و احمدی، 1389).

حفظ آثار گذشته و باززنده سازی آن‌ها اکنون تبدیل به علمی همه‌گیر در اقصی نقاط جهان گردیده، به نحوی که هرکجا اثری از فرهنگ گذشته یافت می‌شود، بحث حفظ و بازنمایی آن نیز مطرح می‌گردد. این مسئله باعث گشته تا کنوانسیون میراث جهانی «یونسکو» بر آن باشد تا رویکرد و قطع‌نامه‌هایی را در جهت حفظ این قبیل آثار بنیان نهد؛ به نحوی که حفاظت و بازآفرینی آثار تاریخی در سرلوحه اصلی آن قرارگیرد. حفاظت مطرح شده در اثناء این روش‌ها، بخشی از طرح مدیریتی مسئول و مجرب باهدف اولیه نگهداری و افزایش ارزش مکان-های فرهنگی است (ایرانی، 1383).

یونسکو، آثار تاریخی را اینگونه تعریف می‌نماید "میراث ما از گذشته، آنچه اکنون با آن زندگی می‌کنیم، و هر آنچه ما برای نسل‌های آینده باقی می‌گذاریم. میراث طبیعی و فرهنگی ما هر دو منابع غیر قابل بازگشت زندگی هستند". بر اساس این تعریف، یونسکو تصمیم دارد با شناسایی، محافظت و نگهداری از میراث فرهنگی و طبیعی در سرتاسر جهان، ارزش والای آن را برای نسل‌های بشر حفظ و نمایان سازد (بمانیان، انصاری و الماسی فر، 1389).

ضرورت موضوع

ساختار «جزء‌گرا» به دنبال یافتن شاخصه‌های مهم در سایت تاریخی، شروع به تفکیک قواعدی جهت سنجش آن اثر می‌نماید. به گونه‌ای که سایت مورد نظر تنها در قالب این چهارچوب صلب ارزش‌گذاری می‌گردد. این معیارهای سنجش، برای تمام مناطق 5 گانه ثبت شده یونسکو کلیتی مشترک دارند. حال آنکه شواهد امر نشان می‌دهد که هیچ یک از آثار تاریخی از جنبه‌های ظاهری و کالبدی شبیه یکدیگر نمی‌باشند. این وجه تمایز همان اصل «فرهنگ بومی» است که به شکل سطحی و بر اساس نوع اداراک کارشناسان غیر بومی ثبت می‌گردند. این اصل بازه گسترده‌ای از فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی (فیزیکی) تا جنبه‌های معنوی اعتقادات مذهبی، باورهای کهن، ادبیات شفاهی و ... که در کل محتوای فکری و ایده‌های اولیه شکل‌گیری بستر فرهنگی هر سایت تاریخی می‌باشند را در بر می‌گیرد (انصاری، و همکاران، 1388).

ساختار «جزء‌گرا» به واسطه نگاه مکانیسمی و محدودیتی که برپایه 10 معیار تعریف شده برای سنجش مناظر فرهنگی ایجاد کرده، تنها صورت ظاهری جزئیات آن-هم به شکل تفکیک شده- را مورد تحلیل قرار می‌دهد. این نحوه نگرش به آثار تاریخی نه تنها ارزش یک اثر را تا مرز بی‌هویتی -به سبب نادیده گرفته شدن بستر شکل‌گیری- پایین می‌آورد، بلکه درک مخاطب از کلیت و واقعیت امر بی‌نتیجه مانده و دید نامعقول و مهممی از اثر مورد نظر در ذهن فرد شکل می‌گیرد. این توصیفات به مانند توصیفات اجزاء مختلف تشکیل دهنده یک کیف است، هر چند که کامل و بی نقص‌اند، اما شنونده کلیت کیف را درک نمی‌کند. به ویژه در ایران به واسطه غنای فرهنگ بومی از آن جمله ادبیات شفاهی، در مناظر تاریخی که برخی حتی از هزاره‌های پیش از میلاد -تپه سیلک، تپه حسن لو و ...- باقی مانده‌اند، توجه به بستر شکل‌گیری و محتوای کلی، امری اجتناب‌ناپذیر است (بقایی و همکاران، 1387). این موضوع در مناظر باغ‌های ایرانی اهمیتی مبرم می‌یابد، زیرا که باغ ایرانی تنها یک جسم و کالبد فیزیکی نیست که بتوان تنها در قالب 3 نظام: «نظام کاشت»، «نظام آب»، «نظام معماری»، به شکل مجزا جمع‌بندی نمود؛ باغ ایرانی، موجود زنده ایست که در میان زمین‌های خشک بیابان‌های مرکزی، کوه‌های سرد و برف‌گیر غربی و یا زیر باران‌های تند شمالی نفس می‌کشد. در باغ ایرانی «نظام آوایی»، «نظام رنگ» و ... نه در بستر دو بعدی بلکه در محتوای سه بعدی معنا می‌یابد و هیچگاه نظام کاشت، آب، معماری، آوایی، رنگی و ... مجزا از یکدیگر طراحی و ساخته نمی‌شوند که اکنون بتوان با نگاهی جزء‌گرا مورد تحلیل قرار داد. اگر در باغ درختی کاشته می‌شود، رنگ، ارتفاع، بافت، نوع ثمردهی و ... حتی ارزش فرهنگی آن نیز با توجه به کلیت باغ سنجیده می‌شود و این به معنای هماهنگی اجزاء در یک کلیت در باغ ایرانی است (نمودار الف-1) (رفعیان، بمانیان و رفعیان، 1390). اجزاء نظام باغ در منظر ایرانی، عناصر ثابت و ایستا نبوده‌اند، بعضاً در یک دوره تاریخی و یا در طی سبک‌های متمادی

همراه با کلیت باغ تحول یافته و بر جزئیات آن‌ها افزوده شده است. از این رو نمی‌توان تمام دوره‌های باغسازی ایران را بر اساس یک الگو و شیوه طراحی و تنها با یک اسلوب واحد مرمت و احیاء نمود. آنچه که امروز در ایکوموس تحت عنوان «چهارباغ» ثبت گردیده، تنها کلیتی از «نظام‌های» باغ ایرانی میراث گذشته است؛ لذا توجه به تحولات دوران‌های مختلف در زمینه باززنده سازی امری ضروری است که بایستی در مراحل مختلف شناخت، ثبت، ارزش‌گذاری و احیاء مورد نظر قرار گیرند (نصاری و محمودی‌نژاد، 1385).

سوالات اصلی تحقیق:

- (1) مشکل اساسی در روند حفاظت و باززنده سازی باغ‌های ایرانی چیست و چه راهکاری جهت نیل به باززنده سازی جامع، مانع و پایای منظر فرهنگی باغ ایرانی می‌توان پیشنهاد نمود؟ (سوال در مورد روش‌ها و زیرساخت‌های آن‌ها)
- (2) چه قوانین و رویکردهایی در خصوص حفاظت از باغ ایرانی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد؟ (قوانین و رویکردها)
- (3) به منظور بومی‌سازی فرآیند باززنده سازی باغ ایرانی چه باید کرد؟ (اساس شکل‌گیری باغ ایرانی (بازشناسی باغ با دیدگاه اکولوژیکی) (کل به جزء) و ادراک امروز از باغ در نگاه شناساگر (بارشناسی باغ از نگاه شناساگرها))

اهداف:

هدف اصلی و کلان از طرح این تحقیق تدوین روش و راهکار جهت باززنده سازی منظر فرهنگی ایرانی (باغ ایرانی) است. برای دستیابی به این منظور اهداف خرد زیر را می‌توان مطرح کرد:

- شناخت مولفه‌های شکل‌گیری باغ همزمان با یک دیدگاه کل نگر، زیرا که هدف از شناخت رسیدن به چگونگی خلق و یا خلق مجدد اثر فرهنگی است، لذا نیاز است تا کلیت باغ مورد تحلیل قرار گیرد.

- شناخت نقاط آسیب و محدودیت‌ها و کاستی‌ها و نواقص موجود در مناظر فرهنگی باغ ایرانی

- تبیین روش حفاظتی و باززنده سازی جدید برای منظر فرهنگی باغ ایرانی، بر پایه شاخصه‌های تعیین شده در مرحله آسیب شناسی و تدوین این راهکارها بر پایه فرهنگ بومی ایران.

فرضیات:

- (1) مشکل اصلی سیستم‌های حفاظتی پیشین فرآیند مبنا نبودن آنها بوده که با تعریف مجموعه‌ای از قوانین در نهایت به یک باغ حفاظت شده ناقص منتهی می‌شده است. در حالی که بایستی یک فرآیند برنامه ریزی با مجموعه‌ای از اصول مدیریتی مناظر فرهنگی تدوین شود تا از مرحله «مطالعه تحلیلی»، «ثبت اطلاعات به دست آمده»، «ارزش‌گذاری» و در نهایت «حفاظت» را در بر گیرد. این راهکارها بایستی مجموعه‌ای از قوانین «نگهداری»، «حفاظت»، «مرمت» و «بازسازی» باشند که از لحظه تولد باغ تا تحولات دوره‌ای آن را در بر داشته و برپایه فرهنگ ایرانی و شرایط موجود «تهدیده‌ها»، «محدودیت‌ها» و «امکانات» تعریف گردند.
- (2) قوانین و مقررات موجود بایستی در دو زمینه باغ و ذینفعان¹ مطرح گردد و شرایط باغ‌های ایرانی مورد توجه قرار گیرد.
- (3) الگوی چهارباغی که بر پایه هویت فرهنگ بومی و شفاهی سازندگان باغ شکل گرفته در اصل محتوای کالبدی و فرهنگی معماری و منظری است که آن را از خطه و قلمروهای مختلف جهان متمایز می‌سازد (باغ ایرانی، در نزد ایرانیان جایگاه فراتر از ساختار فیزیکی دارد، لذا نمی‌توان تنها با روش‌های باززنده سازی متداول که غالباً بر پایه نگرش کالبدی شکل گرفته‌اند، به احیای این باغ‌ها دست زد). به علاوه نگاه شناساگر در زمان حال برای باززنده سازی یک اثر بسیار حیاتی می‌نماید.

¹ منظور از ذینفعان تمام افرادی است که به شکل مستقیم یا غیر مستقیم با مقوله باغ در ارتباط هستند، بر گرفته از گروه‌های حفاظتی تا بازدیدکنندگان، گروه‌های همسایگی و ... که به نحوی در امر حفاظت و باززنده سازی باغ دخیل خواهند بود و منافع و آسیب‌های آن‌ها بایستی مدنظر گرفته شود.